

cséri G., Arany lant, 1979). ○ *Irod.*: E. V. Marmorale: Nevio poeta (1950); M. Barchiesi: Nevio epico (1962); uő: La Tarentilla rivisitata. Studi su Nevio comico (1978). *Szádeczky-Kardoss Samu*

Nafiszi, Szaid (Teherán, 1897—uo., 1966): perzsa író, költő, műfordító, irodalomtörténész. Apja tehető orvos, maga is egy szótár szerzője, így fiának lehetőségét tudott nyújtani, hogy Franciaországban tanuljon. Hazatérése után állami szolgálatba lépett. A teheráni egyetemnek megalapítása óta professzora volt. ○ Elsősorban irodalomtörténeti és műfordító munkássága jelentős. Két önálló novella kötete is megjelent (*Szetáregán-e szijáh*, 'Fekete csillagok', 1937; *Máh-e Nakhsab*, 'Nakhsab holdja'), melyeknek olvasmányos, élvezetes, a színvonalas belletrisztikát képviselő stílusa nagy népszerűséget szerzett az írónak. Első regénye, a *Farangisz*, a 18—19. sz.-i európai romantika, különösen *Goethe* (Werther) hatását mutatja. Második regényét, a *Nimeráh-e behest* ('Félúton a Paradicsomba', 1953) az iráni állapotokat és személyeket ért éles kritikája miatt nagy felzúdulás fogadta. A modern perzsa irodalomtörténetben jelentősek elméleti kérdésekkel foglalkozó tanulmányai, szövegkiadásai (*Rúdakt*, *Baihaqi* művei, *Qábúsz-náme*) és a modern perzsa prózatermésből összeállított válogatása, a *Sáhkárhá-je naszr-e fárszi-je módszer* (1951). ○ Magyarul: 1 vers (Képes G., Perzsa költők antológiája, 1968). ○ *Irod.*: B. Alavi: Geschichte und Entwicklung der modernen persischen Literatur (1964); Képes G.: Iráni író Magyarországon. Találkozás Sz. Nafiszival (Él, 1964, 50.).

Jeremiás Éva

Nág, Gókulcsandra (1895—1925): bengáli (India) író. A modernista irányzat folyóiratának, a *Kallólnak* ('Hullám') volt szerkesztője. ○ Fő műve, a *Pathik* ('Vándor', 1925) c. regény az élet pillanatképeinek lazán összefüggő cselekményű rögzítése.

Vekerdi József

Nag, Martin (Stavanger, 1927. júl. 30.—): norvég irodalomtörténész, költő. Oslóban, Lengyelországban és Jugoszláviában folytatott tanulmányok után szlavisztikai diplomát szerzett. 1964 óta a szláv irodalmak lektora az oslói egyetemen. Fiatalkora óta tagja, az utóbbi időben egyik kultúrpolitikai vezetője a Norvég Kommunista Pártnak. Rendkívül fontos sajtóbeli recenziói és kritikai tevékenységén túl, módszertanilag is fontosak komparatista monográfiái: *Ibsen i russisk åndsliv* ('Ibsen az orosz szellemi

életben', 1967) és *Hamsun i russisk åndsliv* ('Hamsun az orosz szellemi életben', 1969), valamint a *Sovjellitteraturen* ('A szovjet irodalom', 1967) c. kismonográfiája. Több szovjet orosz lírai antológiát tett közzé norvégul, és kimagasló tette volt a *Glemte arbeiderdikter* ('Elfelejtett munkásköltők', 1975) c. felfedezősszerű antológiája századunk első három évtizedének szocialista és kommunista norvég proletárköltőiből. Az utóbbi években saját versesköteteket is közzétett: *Dagboknotater* ('Naplójegyzetek', 1972); *Mennesker i byen* ('Emberek a városban', 1974); *Stavanger blues* ('Stavangeri blues', 1976) és *Rød lørdag* ('Vörös szombat', 1976), bennük finoman, szellemesen és őszintén vegyíti személyes és politikai megfigyeléseit és szándékait.

Bernáth István

Nagacuka Takasi: → *Nagatsuka Takashi*

Nagai Kafü; *Nagai Kafü* (írói név); *Nagai Sökichü* (eredeti név); (Tokió, 1879. dec. 3.—Ichikawa, 1959. ápr. 30.): japán író. Jómódú családból származott (apja az USA-ban tanult, művelt hivatalnok volt, fontos állásokat töltött be több minisztériumban). Kritikusan szemlélte családját életformáját. Érdeklődni kezdett a modern irodalom iránt, a realizmust népszerűsítő *Kenyüsha* nevű irodalmi csoport tett rá erős benyomást. E csoport egyik vezetőjének, *Hirotsu Ryürönak* mutatta meg első munkáját, a *Sudare no tsuki* ('Hold a bambuszfüggöny mögött', 1898) c. elbeszélését. *Hirotsu* irányításával írt novellái újságokban, folyóiratokban jelentek meg. *Kabuki*- és *rakugó*irás is tanult. Felfedezte *Zola* és *Maupassant* írásait s egyre inkább a hatásuk alá került. Ezt tükrözik a *Yashin* ('Vágy', 1902), a *Jigoku no hana* ('A pokol virágai', 1902) és a *Yume no onna* ('Álmok asszonya', 1903) c. regényei. Apja üzletembert akart nevelni belőle, ezért 1903-ban amerikai tanulmányútra küldte. Az Újvilágban is a francia irodalom tanulmányozására fordította ideje nagy részét. Később egy New York-i bankban dolgozott, majd 1907-ben álmái Franciaországba utazhatott. Egy lyoni banknál dolgozott, aztán az üzleti pályával végleg felhagyva Párizson és Londonon keresztül hazatért. Ekkor jelent meg az *Amerika monogatari* ('Mesék Amerikáról', 1908) c. műve, amellyel egy csapásra nevet szerzett magának. Az ezt követő termékeny alkotói korszakában a *Furansu monogatari* ('Mesék Franciaországról', 1909), a *Sumidagawa* ('A Sumida-folyó, reg., 1909), a *Reishö* ('Keserű mosoly', reg., 1909—1910) c. műveivel ünnepezt, népszerű

NAGAI

íróvá vált. 1910-ben — harmincévesen — kinevezték a Keio Egyetem tanárának. Itt adta ki a *Mita Bungaku* c. folyóiratot, amely — elsősorban az ő társadalomkritikus szemléletű esszéi révén — a naturalizmusellenes, ún. esztétikai iskola (*tanbiha*) orgánumává vált. *Kōtoku* Shūsui kivégzése után azonban egyre inkább elfordult a politikai-társadalmi témáktól, s a *Tokugawa*- vagy *Edo-kor* (1600–1868) szórakoztató irodalmát tekintette követendő példának. Epikureista, dekadens regényeket írt a prostituáltak, a szórakoztató negyedek lakóinak életéről. Házasságát egy prostituálttal folytatott viszonya felborította. A válás után újra megházasodott, a szeretőjét vette feleségül, azonban ez a házasság is zsákutcába jutott. Ezek a botrányok is hozzájárultak ahhoz, hogy 1916-ban kénytelen volt lemondani egyetemi állásáról. 1916–1917-ben jelentette meg *Udekurabe* ('Erdőpróba') c., a nyilvánosházak világáról szóló legjelentősebb regényét. Ezt követően hosszabb időn keresztül néma maradt. Szórakozóhelyek törzsvendége volt, pincérlányokkal, utcalányokkal voltak viszonyai. Az évek során felhalmozott élményeiből írta a *Tsuyu no atosaki* ('Az esős évszak előtt és után', 1931) c. regényét, amellyel visszatért az irodalmi életbe. Az 1934-ben megjelent *Hikage no hana* ('Az árnyék virágai') és az 1937-es *Bokutō kidan* ('Furcsa történet a folyó keleti oldaláról') c. regényei alapján a japán irodalom nagyjai közé sorolták. A 2. világháború alatt a cenzúra miatt alkotásai nem jelenhettek meg, de folyamatosan írt. Háborúellenes szellemű írásait 1945 után gyors egymásutánban kiadták. Később azonban már alig alkotott. Az 1917-től haláláig írt naplója, a *Danchōteini-chijō* ('Dancho Tei naplója', 1959) kiadása nagy figyelmet keltett. Sokan tartják legmaradandóbb művének. Nem igazán őszinte írás, érezhetően számított arra, hogy egyszer nyilvánosságra kerül. Sajátos szemszögből tudósít a kor eseményeiről, híj képet ad az akkori szokásokról, az általa oly jól ismert félvilági életéről. ○ Életét és műveit a társadalommal, a hivatalos kultúrával való szembenállás jellemezte. A liberális polgári értelmiség képviselőjeként a dekadens városi szokásokat, életmódot ábrázolta, teret adva ennek során a *Tokugawa-kor* hangulata iránti nosztalgiajának éppúgy, mint a modern civilizáció kritikájának. Korai naturalista korszaka után a *neoromantika* felé fordult. Ez jellemzi már az *Amerika monogatari* c. művét is, amelynek 21 amerikai és három franciaó-i epizódjában a negatívumok éles kriti-

kája romantikus hangulattal vegyül. A *Tokugawa-kor* szórakoztató irodalmát idéző regényei közül az *Udekurabe* a legjelentősebb. A mű főhőse egy prostituált. A körülötte forgó férfiak alakjaiból sajátos társadalomrajz bontakozik ki, amely jól tükrözi az író ellenszenvét a sikeremberek iránt. A *Bokutō kidan* főszereplője, egy író (akiben Nagait gyanítjuk), újabb regényéhez gyűjt anyagot. E célból kerül egy nyilvánosházba, ahol rendszeres vendége lesz az egyik prostituálnak. Amikor rájön, hogy a lány szerelmes belé, elhagyja. A kor szokásainak, a négy évszak váltakozásának költői leírása mellett sok esszészzerű elemet tartalmaz. ○ Gyűjt. kiad.: *Zenshū* ('Összes művei', 1971–1974). ○ Magyarul: 1. elb. (Thein A., Mai Japán Dekameron, anto., 1935); 1. elb. (Sz. Hólti M., Modern japán elbeszélők, anto., 1967). ○ *Irod. és ford.*: Nihon Bungaku Kanshō jiten (1960); T. Grigorjeva—V. Logunova: Japonszka líteratura (1964); E. Seidensticker: Kafū the Seibler (1965); Nihon Bungaku Shojiten (1968).

Viktor Krupa—Súdy Zoltán

Nagai Tatsuo; Nagai Tacuo (Tokió, 1904. máj. 20.—): japán novellaíró. A középiskola elvégzése után munkát vállalt, de gyenge egészsége hamarosan otthonába kényszerítette. 16 éves volt, amikor egy irodalmi folyóirat pályázatára benyújtott elbeszélése, a *Kappanya-no hanashi* ('Egy nyomdász története', 1920) felkeltette Kikuchi Kan figyelmét. Első kiemelkedő műve, a *Kuroi gohan* ('Fekete rizs', 1923) c. elbeszélés 19 éves korában jelent meg a *Bungei Shunjū* c. tekintélyes folyóirat hasábjain. A *Seidō Jidai*, a *Yamanoyu* és a *Bungaku* c. folyóirat szerkesztőségében dolgozott, majd 1927-től a *Bungei Shunjū* munkatársa, 1939-től 1946-ig főszerkesztője. Első novellagyűjteménye *Ehon* ('Képeskönyv') c. 1934-ben jelent meg. 1950-ben az *Asagiri* ('Reggeli köd') c. elbeszélés-gyűjteményével elnyerte a *Yokomitsu Rūchi-díjat*, majd az 1965-ben kiadott *Ikko sonotō* ('Egy és más') c. novellaskötetéért a *Noma-díjat*. ○ Már a *Kuroi gohan* c. elbeszélésében az iskolába kerülő gyermek élete fényeinek, árnyékainak ábrázolásával ragyogó metszetet ad korának népeletről, ami későbbi novelláinak is fő erejévé vált. A fordulatok cselekmény, az izgalomkeltés ügyes alkalmazása hozzájárult népszerűségéhez. ○ Főbb regényei: *Kaze futatabi* ('Ismét szél', 1951); *Sakuranbo* ('Cseresznye', 1953); *Shikaku na tamago* ('Négyyszögletes tojás', 1954). ○ Gyűjt. kiad.: *Shinsen Gendai Nihon*